Сопі стурбовано засовався на своїй лаві у Медісон-сквері. Коли дикі гуси кричать, летючи по ночах високо в небі, коли жінки, які не мають котикових манто, стають привітніші до своїх чоловіків, коли Сопі починає стурбовано соватися на своїй лаві у парку, це означає, що зима не за горами.

Пожовклий лист упав на коліна Сопі. То була візитна картка Діда Мороза. Він добрий до постійних мешканців Медісон-скверу і щоразу чесно попереджає про свій прихід. На перехресті чотирьох вулиць він вручає свою візитну картку Північному вітрові, швейцарові готелю "На свіжому повітрі", щоб його пожильці могли приготуватись.

Сопі зрозумів, що настав час заснувати у своїй власній особі комітет для відшукання шляхів і заходів захисту себе від суворої природи. Саме тому він і засовався стурбовано на своїй лаві.

В думках про те, як перезимувати, Сопі не заносився високо. Він не мріяв ні про поїздку по Середземному морю, ні про сяюче небо Півдня і чудові краєвиди Неаполітанської затоки. Три місяці ув'язнення на Острові — ось чого жадала його душа. Три місяці забезпеченого притулку і харчування у приємній компанії, далеко від посягань Борея та фараонів — це було для Сопі верхом бажань.

Уже кілька років гостинна в'язниця Блекуелл була його зимовою квартирою. Як його щасливіші співгромадяни по Нью-Йорку купували кожної зими квитки до Палм Біч або на Рів'єру, так і Сопі робив свої нескладні приготування до свого щорічного паломництва на Острів. Тепер настав час для цього.

Минулої ночі три недільні газети, які він розподілив — одну під піджак, другу на ноги і третю на коліна,— не захистили його від холоду, коли він спав на своїй лаві біля фонтана в старому парку. Тому він дійшов думки, що вже час переселитися на Острів, який дасть йому бажаний

притулок. Він з презирством ставився до всіх подачок міській бідноті в ім'я благодійності. На його думку, закон був милостивіший, ніж філантропія. У місті були численні громадські та приватні благодійні установи, де він міг би мати потрібні йому скромні притулок і їжу. Але для такої гордої людини, як Сопі, дари благодійності були надто обтяжливі. За допомогу з рук філантропів треба було платити якщо не грошима, то приниженням. За кожну ніч у благодійній установі треба було неодмінно платити, приймати ванну — там примушували митись, а за кожний шматок хліба домагались відповіді на різні інтимні запитання. Куди краще бути гостем закону! Там усе робиться за встановленими правилами, зате ніхто безцеремонно не лізе в особисті справи джентльмена.

Надумавши зимувати на Острові, Сопі відразу ж почав здійснювати свій задум. До в'язниці вело багато легких шляхів. Найприємніший — це розкішно пообідати у дорогому ресторані, а потім оголосити про своє банкрутство. Вас спокійненько й без усякого галасу передають полісменові, а послужливий суддя зробить далі все що треба.

Сопі підвівся з лави, вийшов із скверу й переступив асфальтове море в тому місці, де зливаються Бродвей і П'ята авеню. Він пішов Бродвеєм і зупинився перед яскраво освітленим рестораном, де вечорами зосереджується найкраще з того, що можуть дати виноградна лоза, шовкопряд і протоплазма.

Сопі був упевнений в собі від нижнього ґудзика на жилетці і далі вгору. Він був поголений, його піджак мав пристойний вигляд, а красиву чорну краватку подарувала йому в День Подяки дама-місіонерка. Якби йому пощастило, не викликавши підозри, дістатися до столика в ресторані, успіх був би забезпечений. Та його частина, яку буде видно над столиком, не викличе в офіціанта ніяких підозр. Смажена дичина і пляшка шаблі, думав Сопі, якраз підійдуть. Потім сир, чорна кава й сигара. Сигару треба брати не дорожче, ніж за долар. Рахунок не буде такий великий, щоб спонукати адміністрацію, кафе до різких проявів

мстивості, а він, задоволений і щасливий, вирушить після такої закуски в подорож до свого зимового притулку.

Але тільки-но Сопі переступив поріг ресторану, пильне око метрдотеля зупинилося на його потертих штанях і стоптаних черевиках. Сильні, вправні руки швидко повернули його і тихо виштовхнули на тротуар, врятувавши дичину від сумної долі, яка їй загрожувала.

Сопі звернув з Бродвея. Здавалося, що епікурейський шлях на жаданий Острів відрізано. Треба було вигадати інший спосіб пробратися до в'язниці.

На розі Шостої авеню його увагу привернула яскраво освітлена вітрина, де за дзеркальним склом були гарно розкладені товари. Сопі взяв камінь і пожбурив у вітрину. З-за рогу почали збігатись люди, попереду мчав полісмен. Сопі спокійно стояв, засунувши руки в кишені, і посміхався назустріч мідним ґудзикам.

— Хто це зробив? —спитав задиханий полісмен.

— А чи не думаєте ви, що можу до цього бути причетним я? — промовив Сопі не без сарказму, проте дружньо, як людина, що вітає своє щастя.

Але полісмен не захотів сприйняти Сопі навіть як гіпотезу. Люди, які розбивають вітрини, не залишаються на місці для переговорів з представниками закону. Вони щодуху тікають. Полісмен побачив за півквартала чоловіка, що біг за трамваєм. Він підняв свого кийка і кинувся його доганяти. Сопі, обурений до глибини душі, поплентав далі... Друга невдача.

На протилежному боці вулиці був ресторан без особливих претензій. Туди заходили люди з великим апетитом і скромним гаманцем. Посуд і повітря в ньому були важкі, суп і скатертини — ріденькі. Сюди Сопі без

перешкод провів свої викривальні черевики та красномовні штани. Він сів за столик і проковтнув біфштекс, млинці, пончики та пиріг. А потім пояснив офіціантові, що він, Сопі, і навіть найдрібніша монета — аж ніяк не друзі.

— Ну, а тепер кличте фараона,— сказав Сопі.— І поспішайте: не примушуйте джентльмена чекати.

— Ніяких фараонів! — відповів офіціант, у якого був солодкий, мов печиво, голос і очі, схожі на вишні у коктейлі.— Гей, Коне, ходи сюди!

Два офіціанти так вправно викинули Сопі, що його ліве вухо опинилося на нечутливому тротуарі. Він підвівся, суглоб за суглобом, так, як розгинається теслярська лінійка, і зчистив пилюку з одягу. Арешт видавався йому рожевою мрією. Острів знову відступив кудись дуже далеко. Полісмен, який стояв біля аптеки, що в сусідньому будинку, засміявся і пішов собі вулицею.

П'ять кварталів прошкандибав Сопі перше ніж набрався хоробрості зробити нову спробу. Цього разу трапилася така нагода, яка, на його думку, неодмінно мала закінчитися успіхом. Молода жінка, скромно і гарно вдягнена, стояла перед вітриною, зацікавлено розглядаючи встановлені там приладдя для гоління і чорнильниці, а майже зовсім поруч сперся на пожежну колонку здоровенний, зовні дуже суворий полісмен.

Сопі надумав виступити в ролі огидного і ненависного всім вуличного ловеласа. Елегантна зовнішність обраної жертви і присутність суворого фараона давали йому всі підстави сподіватися, що скоро він відчує на своєму плечі приємну руку закону і зимова квартира на маленькому затишному острівці буде забезпечена для нього.

Сопі поправив подаровану дамою-місіонеркою краватку, витягнув манжети, які завжди ховались у рукавах, зсунув набакир капелюх і

підійшов до молодої жінки. Підморгнув їй, кашлянув, усміхнувся і нахабно почав розігрувати банальну гидку комедію вуличного залицяння. Краєчком ока Сопі бачив, що полісмен пильно стежить за ним. Молода жінка відступила на кілька кроків і знову зосередила свою увагу на тазиках для гоління. Сопі рушив слідом за нею, нахабно став поруч, трошки підняв капелюха і сказав:

— Ах, дорогенька! Чи не хочете ви прогулятись зі мною?

Полісмен усе ще стежив. Варто було скривдженій молодій жінці поворухнути пальцем, і Сопі вже мандрував би до раю на Острові. Йому здавалося, що він уже відчуває приємне тепло поліцейської дільниці. Молода жінка глянула на нього, простягла руку і вхопила Сопі за рукав.

— Авжеж, Майк! — сказала вона весело.— Почастуєш пивком? Я б до тебе раніше озвалась, та фараон стежить.

Молода жінка обвилась навколо враженого Сопі, як плющ навколо дуба, і вони вдвох пройшли повз полісмена. Сопі здавалося, що він приречений лишитись на свободі.

На найближчому розі він позбувся своєї супутниці і втік. Зупинився у кварталі, де ввечері розливалося ціле море світла, де однаково легкі були серця, любовні клятви і музика. Жінки в хутрах і чоловіки в зимових пальтах весело перемовлялися на холодному вітрі. Раптом страх охопив Сопі: може, хтось його заворожив від арешту? Від цієї думки Сопі мало не охопила паніка, і, проходячи повз другого полісмена, який велично стояв перед яскраво освітленим театром, він ухопився за соломинку "порушення громадського спокою".

Сопі щодуху почав горлати хрипким голосом якусь п'яну пісню. Він танцював, кричав, завивав на тротуарі ї як тільки міг порушував спокій.

Полісмен покрутив кийка, одвернувся від Сопі і пояснив перехожому:

— Це один з тих ієльських студентів. Вони сьогодні святкують свою перемогу над футбольною командою Хартфордського коледжу. Трохи галасу, але нічого небезпечного. Ми маємо інструкцію не заважати їм.

Безутішний Сопі припинив свої марні домагання. Невже жоден полісмен не схопить його за барки? Уява малювала йому Острів як недосяжну Аркадію. Сопі застебнув свій підбитий вітром піджак: холод ставав дедалі пронизливіший.

У тютюновій крамниці він побачив добре вдягненого чоловіка, який прикурював сигару від газового ріжка. Свою шовкову парасольку він залишив біля входу. Сопі ввійшов до крамниці, взяв парасольку і поволі вийшов. Чоловік, що прикурював сигару, поспішив за ним.

— Це моя парасолька,— твердо сказав він.

— Та ну? — глузливо посміхнувся Сопі, додаючи до дрібної крадіжки образу.— В такому разі вам треба було б гукнути полісмена. Я справді взяв вашу парасольку. Чому ж ви не кличете фараона? Онде він стоїть на розі.

Господар парасольки йшов уже повільніше. Сопі теж уже передчував, що й на цей раз щастя зрадить його. Полісмен зацікавлено дивився на цю пару.

— Звичайно,— сказав чоловік із сигарою,— бачите... ну, трапляються такі помилки... я... якщо це ваша парасолька, то, сподіваюсь, ви пробачите мені... я ненароком узяв її сьогодні в ресторані... якщо ви впізнали свою парасольку... я сподіваюсь, ви...

— Авжеж, це моя парасолька,— сердито промовив Сопі.

Колишній власник парасольки відступив. Полісмен хутенько подався допомогти високій блондинці в манто перейти вулицю, бо за два квартали з'явився трамвай.

Сопі попрямував на схід вулицею, спотвореною ремонтними роботами. Спересердя він викинув парасольку в якусь яму, бурмочучи прокляття на адресу людей у шоломах і з кийками. Йому хотілося попасти їм у руки, а вони, здавалося, ставились до нього як до непогрішного папи Римського.

Нарешті Сопі опинився на одній із східних авеню, де . не було ні гомону, ні метушні. І рушив у напрямі до Медісон-скверу, бо інстинкт, який тягне людину додому, живе навіть тоді, коли домівкою є лава у парку.

На одному дуже тихому розі вулиці Сопі зупинився. Тут стояла стара, чудернацька церква з високим шпилястим дахом. Через фіолетові шибки вікна лилося м'яке світло. Певно, органіст грав хорал, який мав виконати під час відправи в неділю, бо до вух Сопі долетіли солодкі звуки музики, і він завмер, притулившись до завитків чавунної огорожі.

Високо в небі світив спокійний місяць; екіпажів та перехожих було небагато; під карнизами сонно цвірінькали горобці — можна було подумати, що ви на сільському кладовищі. І хорал, що його виконував органіст, міцно прикував Сопі до чавунної огорожі, бо він добре знав музику з тих днів, коли в його житті були мати, троянди, плани на майбутнє, друзі, чисті думки і комірці.

Під впливом музики, яка линула із старої церкви, у зворушеній душі Сопі сталася раптова чудесна зміна. Він з жахом побачив безодню, в яку впав, ганебні дні, негідні бажання, мертві надії, втрачені здібності і ці прагнення, з яких складалося його життя.

І серце його наче у відповідь на ті нові почуття забилося дужче. Він раптом відчув у собі достатньо сил, щоб боротися з лихою долею. Він вилізе з цього бруду, він знову стане людиною, він переможе те зло, яке заполонило його. Він ще порівняно молодий, у нього є час. Треба оживити в собі давні палкі поривання і невідступно здійснювати їх. Урочисті й солодкі звуки органа зробили в його душі переворот. Завтра він піде в метушливу ділову частину міста і знайде собі роботу. Один торговець хутром пропонував йому колись місце возія. Завтра він знайде цього торговця і попросить узяти його на те місце. Він знову буде людиною. Він буде...

Сопі відчув, як чиясь рука лягла на його плече. Він швидко оглянувся і побачив перед собою широке лице полісмена.

— Що ви тут робите? — спитав охоронець закону.

— Нічого,— відповів Сопі.

— Тоді ходімо,— сказав полісмен.

— Три місяці на Острові,— виніс вирок суддя на другий день уранці.

Переклад Ю. Іванова